

Posudek vedoucí diplomové práce

Magisterský program RS UK FHS v Praze

Název práce: **Etické problémy pracovníků nemocnice z hlediska organizační etiky**

Jméno studenta: **Bc. Marcela Braunerová**

Zaměření studia: řízení

Posudek vypracovala: Mgr. Blanka Tollarová, Ph.D.

Datum: 26. 5. 2016

Předkládaná diplomová práce se zabývá vybranými etickými problémy pracovníků nemocnice z hlediska konceptu organizační etiky. Práce obsahuje teoretickou část, ve které je rozebíráno téma samotné organizační etiky, dále problematika etických závazků managementu ve zdravotnických zařízeních a možnosti aplikace etický principů do činnosti zaměstnanců nemocnice. V empirické a zároveň i praktické části diplomantka předkládá zjištění svého výzkumu, či spíše sondy v anonymizované nemocnici, a tato zjištění se pokouší interpretovat z hlediska organizační etiky a rovnou také formulovat doporučení pro management nemocnice, která by mohla stávající stav zlepšit.

Práce je výsledkem dlouhého a obtížného hledání způsobu zpracování tématu. Diplomantka zkoušela mnoho způsobů, jak téma uchopit a jak hlavně zformulovat vlastní zájem o téma, jeho živost a naléhavost. Postupně se ukázalo, že pouze původně zamýšlené teoretické zpracování tématu – představení konceptu organizační etiky a případně porovnání zahraničních a českých etických kodexů ve zdravotnictví – bude náročné právě pro požadavek dobré teoretické a konceptuální práce, pro kterou diplomantka nemá dost zkušeností a teoretické průpravy. Zároveň diplomantka stála o praktické vyústění práce, tedy o formulaci doporučení či aspoň o porovnání svých zjištění s etickými kodexy, ze kterých by bylo možné doporučení pro znění kodexů formulovat. Nakonec tedy zvolila cestu empirické sondy, která jí umožnila uchopit konkrétní problémy a případy neetického jednání formulovaného pracovníky nemocnice, a pokouší se pro ně nalézt řešení s využitím vybraných etických kodexů.

I přes velké úsilí má text nakonec mnoho slabin. Teoretická část je – i přes značné úsilí – stále spíše souborem výpisků k tématu než do značné míry autorským výkladem. Mnoho témat se opakuje, některé formulace jsou zavádějící a málo srozumitelné a celý text vyznívá hodně normativně. Tedy ne jako rešerše či kritické zpracování literatury, ale spíše pojednání o tom, co by bylo správné. Všechna témata nejsou propojena s celkem práce a zůstávají osamocena spíše jako ukázky vybraných teorií. Zejména v kapitolách 3.1.1, 3.2, 3.3, 4 chybějí závěry, shrnutí, nebo aplikace pro zdravotnické nebo české prostředí.

Empirická část práce je založena na empirické sondě, na pěti rozhovorech se zdravotníky na různých pozicích. Omezenost zkoumaného vzorku je daná

hlavně nedostatkem času vzniklým dlouhým hledáním koncepce práce. Autorka provedla analýzu rozhovorů pečlivě a pokusila se témata zorganizovat do vnitřně koherentních skupin, a tak je i představuje (i když v prezentaci témat nakonec nacházím nedostatky v jejich hierarchizaci a uspořádanosti). Shromáždila slušnou paletu jednání, které zdravotníci považují za neetické (přestože nelze výčet považovat za vyčerpávající právě pro malý vzorek). K jednotlivým situacím, které pracovníci označili za problematické, hledá, jak by se daly řešit na základě stávajících etických kodexů. Tím ukazuje, které situace v kodexech ošetřeny nejsou.

V tomto ohledu mohla být práce dotaznější a mohla pečlivěji ukázat, která témata kodexy ošetřují, a která jsou opominuta. Například při srovnání kodexu ANA a kodexů používaných v Evropě je patrné, že americký kodex poskytuje pracovníkům daleko více opory při řešení etických dilemat nebo obtížných situací a bylo by zajímavé tuto oporu představit.

Práce je spíše praktická – autorce nejde o hlubší popis neetického jednání, ale o návrhy, jak pracovníky podpořit, jak problematické situace řešit. Pro doporučení by ale byla hlubší analýza fenoménů podstatná, protože by vždy vedla hlouběji k normám a praktikám kultury českého zdravotnictví. Praktická doporučení nyní působí příliš zjednodušeně – jakoby pracovníci nevěděli, co mají dělat, co je správně. Problémem neetického jednání ve zdravotnictví je ale právě celá kultura poskytování zdravotnických služeb a kultura vztahů mezi aktéry ve zdravotnictví, která ve svých projevech zahrnuje i neetické jednání jako jednu z norem, která celý systém pomáhá reprodukovat. Pracovníci tedy „vědí“ (jak nakonec dokazuje i sonda, kdy vypravěči problematické momenty jasně označují), ale stejně nejednají v souladu s tímto věděním. Problém tedy leží hluboko. Na druhou stranu je zajímavé číst doporučení, která působí jednoduše – je totiž vidět, že na úrovni praktického řešení by se mnoho problémů mohlo vyřešit na první pohled snadno.

Autorka v empirické části uchopuje mnoho podstatných etických témat ze zdravotnického prostředí, spíše je ale vyjmenovává a jen málo je zasazuje do teoretického kontextu, který představila v první části práce.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako dobrou.